

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

І.М. Веремійчик

Уроки **ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ**

1 клас

*Навчально-методичний
посібник*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32:371.381
ББК 74.263
В 31

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, заступник директора
з науково-методичної роботи Луцького педагогічного коледжу
О.А. Гузенко;
завідувач відділом початкового навчання і дошкільного виховання
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти
С.Н. Єндрущук

Серію засновано 2007 року

Веремійчик І. В.

В 31 Уроки трудового навчання : 1 клас : навчально-методич-
ний посібник / І. В. Веремійчик. — Тернопіль : Навчальна
книга — Богдан, 2014. — 128 с. — (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-3975-8

У посібнику розкрито методичні особливості проведення уро-
ків трудового навчання в початкових класах загальноосвітньої та
малокомплектної шкіл. Вміщено орієнтовний календарний план та
розробки всіх тем уроків трудового навчання у першому класі від-
повідно до вимог державного стандарту початкової загальноосвіт-
ної школи, чинної програми Міністерства освіти і науки України
та нових підручників з трудового навчання.

Посібник призначено для вчителів початкових класів і мето-
дистів, а також для студентів педагогічних вищих навчальних за-
кладів.

УДК 371.32:371.381
ББК 74.263

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3975-8

© Веремійчик І.В., 2014
© Навчальна книга — Богдан, 2014

ПЕРЕДМОВА

Згідно з вимогами Державного стандарту освіти галузь «Технології» (Трудове навчання) забезпечує умови для поєднання інтелектуального, фізичного й соціального розвитку учнів у трудовій і конструкторсько-технологічній діяльності.

Завдання початкової технологічної освіти спрямовано на формування і розвиток в учнів:

- уявлення про предметно-перетворювальну діяльність людини;
- навичок ручних технік обробки матеріалів;
- умінь користуватися технічною термінологією, художньою та технічною інформацією;
- уявлення про світ професій;
- умінь застосовувати навички технологічної діяльності у практичних ситуаціях;
- технічне мислення у процесі творчої діяльності;
- здатності до формування творчих задумів.

Зміст «Трудового навчання» визначається за такими змістовими лініями:

- **ручні техніки обробки матеріалів;**
- **технічна творчість;**
- **декоративно-ужиткове мистецтво та самообслуговування.**

Відповідно до цих цілей і завдань трудового навчання створені підручники для учнів 1–4 класів загальноосвітньої школи, на основі яких у пропонованому посібнику розкрито систему роботи вчителя початкових класів на уроках праці.

У методичних розробках типових уроків застосовано найбільш ефективні методи і прийоми трудового навчання та організаційні форми навчально-трудового процесу. Використано наукові дослідження з різних проблем, пов'язаних з методикою ручної праці, досвід творчих учителів початкових класів.

Автор цього посібника рекомендує орієнтовну структуру комбінованого уроку, обґрунтовуючи застосування кожного етапу навчально-трудового процесу. Залежно від навчально-виховних цілей, вибраного об'єкта праці вчитель може змінювати структуру уроку. Наприклад, мотивувати навчально-трудова діяльність запланованого уроку після проведення актуалізації знань учнів. Якщо вчитель тільки частково використовує опорні знання учнів для підготовки до основного матеріалу, то доцільно підготовчу роботу проводити методом вступної бесіди. У структурі уроку для засвоєння нових знань можуть бути інші етапи, ніж на комбінованому уроці, наприклад: «Лабораторно-дослідницька робота»; «Навчально-пізнавальна діяльність учнів»; «Конструкторсько-пізнавальна діяльність».

Типи уроків трудового навчання в об'єднаних класах малокомплектної школи майже ті самі, що й у звичайних класах. Але виникає потреба в удосконаленні структури уроку, доборі споріднених тем і форм самостійної роботи.

Якщо навчальна тема й об'єкт праці розраховані на два уроки, доцільно розробляти один конспект на заняття як в окремих класах, так і в об'єднаних класах малокомплектної школи. У посібнику тема з позначкою «А» подається як варіативна на вибір учителя.

На відміну від інших дисциплін з трудового навчання учням, як правило, не задають домашнього завдання, крім підготовки матеріалу до наступної теми. Бувають випадки, коли той чи інший учень не закінчив виріб на уроці. У такому разі учитель пропонує закінчити його вдома. Однак, якщо уроки трудового навчання проводяться творчо, цікаво, із вдало підібраними об'єктами праці, то, безсумнівно, учні самі без примусу будуть удома продовжувати конструювати, моделювати, створювати не тільки подібні, а й нові вироби. А вчитель дає поради, спрямовує щодо вибору об'єктів індивідуальної роботи, рекомендує дитячу літературу і різними засобами стимулює творчу дитячу працю.

У методичних розробках типових уроків автор пропонує навчальні об'єкти праці, які рекомендовано в програмі з трудового навчання і підручниках. Але вони також орієнтовні. Плануючи практичну роботу учнів, учитель враховує місцеві традиції, потреби школи, можливості дітей та власні здібності.

Методика власного творчого пошуку в трудовому навчанні — невід'ємна складова професійного рівня вчителя.

ТЕМА 17

ІГРАШКИ З ЯЄЧНОЇ ШКАРАЛУПИ ТА ВІДРІЗКІВ ПАПЕРУ

Дата

Клас

Додатковий матеріал

до уроку

Мета. Вчити учнів виготовляти ялинкові іграшки з яєчних шкаралуп; розвивати образне мислення, уяву; виховувати естетичність та бережне ставлення до матеріалів.

Об'єкт праці: іграшки, «Курчатко», «Буратіно».

Матеріали та інструменти: яєчні шкаралупи, відрізки кольорового паперу, вата, клей, ножиці.

Наочність: зразки виробів.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку

Учитель з'ясує про готовність учнів до уроку — наявність матеріалів та інструментів. Попереджує про те, що яєчні шкаралупи не треба класти край стола чи похилу площину, бо вони крихкі і можуть розбитися при падінні.

II. Мотивація навчально-трудової діяльності

— На сьогоднішньому уроці ми з вами будемо перетворювати яєчні шкаралупи на ялинкові іграшки. А які саме іграшки, ви дізнаєтесь, якщо відгадаєте загадки.

Маленьке, жовтеньке,
З яєчка з'являється,
Під квочку ховається.
(Курчатко)

Хлопчик дерев'яний,
Веселий і рум'яний,
Гострий носик має,
Вчитись не бажає.
(Буратіно)

Учитель демонструє зразки іграшок.

III. Актуалізація знань учнів

— Діти, як ви думаєте, що можна використати замість цілих аркушів паперу для дрібних зображуваних частин іграшки? *(Відрізки паперу.)*

— А якого саме паперу? *(Кольорового.)*

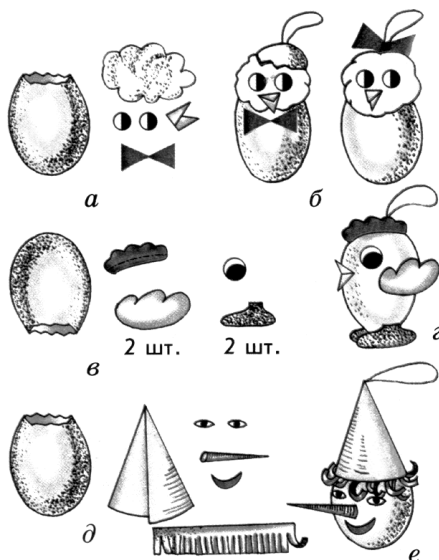
IV. Послідовність роботи

Учитель пояснює послідовність виготовлення іграшок «Курчатка», показуючи всі зображувані деталі на зразках.

1. Для зображення голівки іграшки приклеюють до шкаралупи шматочок вати.

2. З відрізків кольорового паперу вирізують дзьобик, очі, бантик.

3. З однакових вирізаних деталей зображують курчатко-півника і курчатко-курочку.

— Діти, а де ми прикріпимо бантик у курчатка-курочки і в курчатка-півника? (У курочки приклеїмо на голівці, а в півника — нижче голівки.)

V. Самостійна робота учнів

Першокласники виготовляють попарно іграшки — один учень виготовляє курчатко-курочку, другий — курчатко-півника або навпаки. Учитель стежить за трудовою діяльністю, допомагає дітям в розміщенні дрібних деталей. Наголошує на тому, що шкаралупи крихкі і треба з ними обережно працювати.

Учням, які виконали завдання, вчитель пропонує виготовити курчатко з крильцями, лапками та гребінчиком. Здібним учням радить виготовити іграшку «Буратіно» за малюнками в підручнику. Видає шаблони для розгортки конусів, які зображуватимуть шапочку та носик іграшки.

Доцільно вчителю запитати в учнів про те, як вони збираються чіпляти виготовлені іграшки на ялинку. Бажає, щоб діти самі дійшли висновку, що потрібно приклеїти з ниток петельки.

VI. Виставка дитячих робіт

Разом з учнями вчитель оглядає дитячу виставку, відбирає іграшки для класної ялинки. Учні з допомогою вчителя розвішують іграшки, виготовлені на уроках.

Учитель пропонує першокласникам виготовити вдома з яєчних шкаралуп іграшки для домашньої ялинки.

VII. Прибирання робочих місць

ДОДАТОК

ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА БЕЗПЕЧНОЇ ПРАЦІ

1. Застосовуй інструменти тільки за своїм призначенням, не працюй несправним інструментом.
2. Розміщуй пальці рук збоку ріжучої частини інструмента.
3. Передавай інструменти з гострими кінцями ручкою від себе.
4. Не клади інструменти з гострими кінцями на край стола.
5. Не змітай рукою, не здувай обрізки з робочого місця, користуйся для цього серветкою.

КУЛЬТУРА ПРАЦІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

1. Працюй у фартушку.
2. Щоб не пошкодити столи під час роботи, користуйся картонною дощечкою або клейонкою.
3. Під час роботи з клеєм, глиною, пластиліном для витирання рук використовуй серветку.
4. Після закінчення роботи прибери своє робоче місце.

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЕРГОВИХ

1. Чергові приходять у клас (робочу кімнату) до початку уроку, провітрюють кімнату.
2. За вказівкою вчителя розкладають приладдя, інструменти загального користування на робочі місця.
3. Після роботи приймають від учнів приладдя, інструменти і складають їх у місце зберігання.
4. Перевіряють чистоту робочих місць.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веремійчик І.М. Трудове навчання. 1 клас. — К.: Педагогічна думка, 2007. — 112 с.
2. Веремійчик І.М. Трудове навчання. Стежинка до майстерності. 1 клас. — К.: Педагогічна думка, 2002. — 128 с.
3. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання в початкових класах. — К.: Педагогічна думка. — 112 с.
4. Веремійчик І.М. Граючись, вчимося. — Тернопіль: Мальва-ОСО, 2002. — 116 с.
5. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. — Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. — 276 с.
6. Денисенко Л.І., Тименко В.П. Трудове навчання. — К.: Педагогічна думка, 2004. — 128с.
7. Майорова И.Г. Уроки трудового обучения. 1 класс. — М.: Просвещение, 1989. — 176 с.
8. Машинистов В.Г. Дидактический материал по трудовому обучению. 1 класс. — М.: Просвещение, 1988. — 92 с.
9. Програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 1 клас. — Початкова школа, № 4, 2012 р. — С. 54-56.
10. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками. — К.: Освіта, 1999. — 200 с.
11. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. — К.: Магістр, 1997. — 256 с.
12. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. — К.: Генеза, 2002. — 336 с.
13. Тименко В.П., Веремійчик І.М. Трудове навчання. 1 клас. — К.: Генеза, 2012. — 112 с.
14. Фрейтаг И.Г. Урок технического труда в начальных классах. — М.: Просвещение, 1990. — 64 с.
15. Хорунжий В.І. Методика трудового навчання в початкових класах. Частина І. — Олександрія: РВА «Світло», 1996. — 96 с.
16. Хорунжий В.І., Черніка Г.П. Методика трудового навчання в початкових класах. Частина ІІ. — Олександрія: РВА «Світло», 1996. — 96 с.

ЗМІСТ

Передмова.....	3

Урок трудового навчання

Специфіка і типи уроків.....	5
Психолого-педагогічні вимоги до уроків.....	5
Підготовка вчителя до уроків, планування уроків.....	6
Структура уроку.....	6
Орієнтовна схема аналізу уроку трудового навчання.....	9

Орієнтовний календарний план з трудового навчання.....	10

Методичні розробки уроків (I семестр)

Тема 1. Праця та професія в житті людини.....	13
Тема 2. Види і властивості паперу.....	17
Тема 3. Розмічання за допомогою шаблону, трафарету.....	21
Тема 3а. Різання паперу.....	23
Тема 4. Вирізування з паперу заокруглених форм.....	25
Тема 4а. Різання паперу вздовж прямої та кривої лінії.....	27
Тема 5. Симетричні форми.....	29
Тема 6-7. Згинання і складання паперу.....	31
Тема 8. Аплікація з паперу.....	35
Тема 9. Аплікаційне математичне доміно.....	39
Тема 10-11. Аплікаційні сюжетні композиції.....	41
Тема 12. Заготівля і зберігання природного матеріалу.....	45
Тема 12а. Аплікації з рослинних форм.....	47
Тема 13. Створення візерунків з рослин.....	51
Тема 13а. Композиції з рослинних форм.....	53
Тема 14. Об'ємні вироби з природного матеріалу.....	55
Тема 15. Новорічні прикраси з паперу.....	59
Тема 16. Конструювання іграшок зі смужок паперу.....	61
Тема 17. Іграшки з яєчної шкаралупи та відрізків паперу.....	63
Тема 17а. Різдвяні свята у творчості дітей.....	65

Методичні розробки уроків (II семестр)

<i>Тема 1.</i>	Робота з пластичними матеріалами	67
<i>Тема 2.</i>	Ліплення овочів і фруктів	71
<i>Тема 3.</i>	Ліплення птахів.....	75
<i>Тема 4.</i>	Ліплення звірів.....	77
<i>Тема 4а.</i>	Колективна композиція	79
<i>Тема 5.</i>	Самообслуговування.....	81
<i>Тема 6.</i>	Аплікація з паперу «Одяг»	85
<i>Тема 7.</i>	Конструювання з деталей технічних наборів.....	87
<i>Тема 8.</i>	Технічні конструкції.....	91
<i>Тема 9.</i>	Технічні предметні ігри.....	93
<i>Тема 10.</i>	Будівельний конструктор.....	97
<i>Тема 11-12.</i>	Комбіновані роботи.....	99
<i>Тема 13.</i>	Святкові народні традиції.....	103
<i>Тема 14.</i>	Аплікаційні писанки.....	105
<i>Тема 15.</i>	Писанки з пластиліну.....	107
<i>Тема 16.</i>	Святкові вітальні листівки.....	109
<i>Тема 17-18.</i>	Експерсії.....	111

Уроки трудового навчання

в малокомплектній школі.....112

<i>1 клас.</i>	Ліплення з пластиліну.....	113
<i>3 клас.</i>	Ікебана (продовження). Аплікація з соломки.....	113
<i>1-2 класи.</i>	Аплікація з природних форм.....	117
<i>3-4 класи.</i>	Робота з рослинними матеріалами.....	117
<i>1-4 класи.</i>	Оригамі.....	119

Додаток..... 123

Література..... 124

“КНИГА ПОШТОЮ” А/С 529
м. Тернопіль, 46008
т. (0352) 287489, 511141
(067) 3501870, (066) 7271762
mail@bohdan-books.com

Навчальне видання

Серія «Бібліотека вчителя»

ВЕРЕМІЙЧИК Іван Маркович

**УРОКИ
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ**
1 клас

Навчально-методичний посібник

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Вікторія Дячун*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Надії Магаляс*

Підписано до друку 21.05.2014. Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 10,40. Умовн. фарбо-відб. 10,40.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-06-07, 52-05-48, 52-19-66

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3975-8

9 | 789661 | 039758